

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
Криворізький державний педагогічний університет
Інститут педагогічної освіти та освіти дорослих НАПН України
ДВНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка
Тернопільський національний педагогічний університет ім. В. Гнатюка
Інститут техніки безпеки й наук про працю Університету в Зелене-Гурі (Польща)
Академія Полонійная в Ченстохові (Польща)

МАТЕРІАЛИ
міжнародної науково-практичної конференції

«ПРОФЕСІЙНА ПЕДАГОГІКА І АНДРАГОГІКА: АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ,
ДОСЯГНЕННЯ ТА ІННОВАЦІЇ»
(20-21 листопада 2017 року)

PROCEEDINGS
of the international scientific and practical conference
«PROFESSIONAL PEDAGOGY AND ANDRAGOGY: TOPICAL ISSUES,
ACHIEVEMENTS AND INNOVATIONS»
(20-21 November 2017)

Кривий Ріг – 2017
Kryvyi Rih – 2017

Розвиток професійної компетентності майбутніх економістів-міжнародників реалізується тільки в органічній єдності таких напрямів професійної підготовки, як навчальний процес, позанавчальний процес та діяльність по саморозвитку студентів. Оволодіння професійною компетентністю фахівцем зовнішньоекономічного профілю – одна із головних та найважливіших умов досягнення професіоналізму фахівців у сфері міжнародної економіки, їх конкурентноздатності на світовому ринку праці. У зв'язку з цим, формування професійної компетентності студентів є однією із головних задач навчального закладу, який має створити всі необхідні умови для цього.

Література

1. Приходько В. Про два типи сучасних систем вищої освіти і майбутнє України / В. Приходько, В. Вікторов // Вища освіта України. – 2006. – № 3. – С. 56–60.

О. О. Лаврентьєва,
доктор педагогічних наук, доцент
(Криворізький державний педагогічний університет, Україна)

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

Цінність та значущість феномену професійного навчання виходить з визнання його впливу на соціокультурну ситуацію. За оцінками ЮНЕСКО, професійне та професійно-технічне навчання є вирішальним чинником сталого розвитку суспільства.

Розрізняють суто професійне навчання та професійно-технічну освіту та навчання. Професійне навчання – це навчання певному ремеслу, кваліфікованому виконанню визначеної роботи. Воно націлюється на оволодіння практичними навичками й компетенціями для зайнятості в тій чи тій робітничій сфері. Професійно-технічне навчання, є таким, що включає як доповнення до загальноосвітньої підготовки вивчення технологій та пов'язаних з ними знань та набуття практичних навичок, необхідних для трудової діяльності за обраною спеціальністю або групи спеціальностей у технічній сфері. Головною особливістю професійного навчання є поєднання в єдиному навчальному процесі загальноосвітньої та виробничої підготовки.

У традиції педагогічних досліджень використовується сукупність методологічних підходів. Проведений аналіз сутності та змісту професійного навчання дав змогу виявити ієрархію методологічних підходів. На стратегічному рівні організації професійного навчання перебувають ті з них, які забезпечують належне співвідношення різновидів підготовки кваліфікованого робітника широкого профілю.

На *стратегічному рівні* до методичних підходів включаємо насамперед *системний підхід*, що розглядає професійне навчання як цілісне відкрите системне явище. Як вказують С. Маркова і В. Полунін, професійне навчання – це соціально-професійна й педагогічна система, що охоплює цілі, зміст, педагогічний і виробничий процеси, виховання в процесі навчання, управління й результат. Така система функціонує на основі реалізації в єдності законів педагогіки й виробництва, професійної обумовленості навчальної діяльності учнів. Системотвірним елементом системи є *загальна мета навчання*. При цьому всі компоненти процесу професійного навчання перебувають у тісному взаємозв'язку і взаємозумовленості. У єдності і взаємодії вони забезпечують кінцевий результат – засвоєння системи професійних знань, умінь і навичок, поглядів і переконань, розвиток професійних здібностей і нахилів майбутніх працівників.

Компетентнісний підхід дає змогу визначити необхідні компетентності учня як запроєктовані цілі та результати професійного навчання, здійснити їх диференціацію відповідно до циклів навчальних предметів та дисциплін. Перелік компетентностей має бути виявлений, по-перше, з огляду на параметри особистості майбутнього працівника, що сьогодні пов'язується зі здатністю працювати в мультикультурному суспільстві, а також із професійною мобільністю, професійною усталеністю, культурою праці й підприємницькою ініціативністю, здатністю поєднувати розумову та фізичну працю. По-друге, компетентності можуть бути визначені з урахуванням специфіки вмінь, навичок, операцій, прийомів і способів виконання професійних завдань і трудового процесу. Як результат, має бути сформована освітньо-професійна програма підготовки фахівця, що охоплює як загальноосвітні, так і спеціальні дисципліни.

Зміст процесу професійного навчання може бути побудований на позиціях *функціонального підходу*. Цей підхід виявляє ті початкові дисципліни, які забезпечують належне виконання майбутнього трудового процесу – його планування, підготовку, здійснення, контроль та обслуговування; уможливує здійснення підготовки не лише кваліфікованого, але й робітника широкого профілю. Урешті-решт такий робітник підготовлений не лише до сучасних, але й до майбутніх умов виробництва. А спектр його функцій передбачає розрахунково-аналітичні, контрольні, налагоджувальні та адаптаційні функції в умовах мінливого трудового процесу.

Особистісно-орієнтований підхід визначає необхідність побудови логіки професійного навчання відповідно до певних етапів професійного становлення майбутнього кваліфікованого робітника. Кожен із етапів характеризується специфічними формами, методами, засобами, зокрема такими, що враховують попередній професійний досвід, мотиви, настанови й ціннісні характеристики учня.

Практико-орієнтований підхід у професійному навчанні зумовлює домінуючу роль навчально-виробничого процесу, продуктивної праці учнів. Провідними факторами, які визначають ступінь співвідношення навчальної й виробничої сторін усередині процесу професійного навчання, є можливість вичленовування, угруповання, частішання, повторення у виробничому процесі з навчальними цілями окремих структурних елементів трудового процесу – трудових операцій, трудових прийомів і способів. У зміст професійного навчання, таким чином, включаються роботи в навчальних майстернях, виробнича й технологічна практика, продуктивна праця з конкретної спеціальності.

Ресурсний підхід забезпечує застосування в навчальному процесі всієї сукупності об'єктивно існуючих чинників і засобів, необхідних для ефективної організації професійного навчання. Ураховуючи той факт, що провідним засобом професійного навчання є продуктивна праця, поряд із загально відомими дидактичними засобами особливе значення набуває навчально-матеріальне оснащення навчально-виробничого процесу: обладнання, устаткування, інструменти, техніка, технічна й технологічна документація.

На тактичному рівні організації професійного навчання відмітимо ті підходи, які що сприяють активізації професійного навчання, з-поміж них: особистісно-діяльнісний, контекстний, задачний, проблемний, діалогічний, імітаційно-ігровий і творчо-розвивальний підходи.

Г. А. Лещенко,

доктор педагогічних наук, доцент,

*(Кіровоградська льотна академія Національного авіаційного Університету,
Україна)*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Сучасна парадигма інтенсифікації темпів економічних, науково-технічних, ресурсних і культурних перетворень в усіх сферах суспільного буття вимагає пошуку інноваційних підходів до проблеми підготовки фахівців нової формації. В умовах глобалізації й інтеграції суспільно-економічних відносин у світове співтовариство пріоритетним напрямом, що впливає на конкурентоспроможність держави, є ефективність підготовки висококваліфікованих фахівців. Нині суттєво зросли державні й соціальні вимоги до фахівців різних спеціальностей.

Тривалий час професійна освіта у вишах була спрямована не на підготовку творчих, креативних фахівців, а на продукування виконавців. У процесі навчання у ВНЗ основну увагу звертали не на розкриття здібностей, талантів, внутрішнього потенціалу особистості, а на засвоєння вже відпрацьованих методів й алгоритмів розв'язання різних професійних